

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.410.013.03.2017
P/17/021

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/021 – Wydatki spółek z udziałem Skarbu Państwa na działalność sponsoringową, medialną i usługi doradcze
Okres objęty kontrolą	2015-2017 (I półrocze)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1) Ewa Gross, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/169/2017 z 14 grudnia 2017 r. i nr LGD/24/2018 z 26 stycznia 2018 r.; 2) Piotr Lewandowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/175/2017 z 22 grudnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-6)
Jednostka kontrolowana	Lotos Petrobaltic SA, ul. Stary Dwór 9, 80-001 Gdańsk (dalej: „Spółka”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zarząd Lotos Petrobaltic SA (dalej: „Zarząd”); w okresie objętym kontrolą funkcję Prezesa Zarządu pełnili: od dnia 14 lutego 2017 r. Grzegorz Strzelczyk Wiceprezes Zarządu p.o. Prezesa Zarządu, a wcześniej: Zbigniew Paszkowski – od 3 października 2012 r. do 31 maja 2016 r., Marcin Jastrzębski – od 31 maja 2016 r. do 14 lutego 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 11-12)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność Spółki w zakresie wydatków na zakup usług doradczych i medialnych oraz darowizn w okresie 2015-2017 (I półrocze).

Uzasadnienie oceny ogólnej

W badanym okresie Spółka nie prowadziła działalności sponsoringowej. W dniu 17 sierpnia 2017 r. Zarząd Spółki został zobowiązany przez Prezesa Zarządu Grupy Lotos SA do wprowadzenia w życie i przestrzegania „Zasad sponsoringu w Grupie Lotos SA i jej spółkach zależnych”. W Spółce ustanowiono zasady dokonywania zakupu usług medialnych i doradczych oraz zawierania umów darowizny. NIK zwróciła jednak uwagę, że w przypadku trzech z siedmiu badanych umów medialnych nie były one przestrzegane w zakresie trybu wyboru kontrahenta. Ich realizacja była monitorowana przez Zarząd Spółki i przez Radę Nadzorczą.

Szczegółowe badanie 10 umów zakupu usług doradczych i medialnych o wartości 3.721,7 tys. zł (stanowiących 38,5% ogólnej liczby umów i 47,6% ich wartości wydatków zrealizowanych w okresie objętym kontrolą) i trzech umów darowizn o wartości 13,6 tys. zł (100% udzielonych) wykazało, iż zostały one zawarte zgodnie z wewnętrznymi regulacjami oraz że osiągnięte zostały – z wyjątkiem jednej umowy medialnej – założone cele przedsięwzięć objętych tymi umowami.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ustanawianie i przestrzeganie zasad działalności sponsoringowej oraz zakupu usług doradczych i medialnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Lotos Petrobaltic SA należy do Grupy Kapitałowej Lotos SA i jest spółką z mniejszościowym udziałem Skarbu Państwa wynoszącym 0,0097722%. Spółka nie była zatem zobowiązana do uwzględnienia w wewnętrznych zasadach prowadzenia działalności sponsoringowej regulacji zawartych w „Modelu regulacji działalności sponsoringowej spółek z udziałem Skarbu Państwa”²), ani ujętych w dokumencie pt. „Dobre praktyki w zakresie prowadzenia działalności sponsoringowej przez spółki z udziałem Skarbu Państwa”³.

(dowód: akta kontroli str. 13)

W okresie objętym kontrolą w Spółce obowiązywały następujące regulacje wewnętrzne dotyczące badanej problematyki:

1) Zasady sponsoringu w Grupie Lotos SA i jej spółkach zależnych⁴ (Dyrektywą Prezesa Zarządu Grupy Lotos SA z dnia 17 sierpnia 2017 r. Spółka została zobowiązana do ich wprowadzenia w życie i zapewnienia przestrzegania);

2) Procedura Zakupu towarów i usług⁵.

Zgodnie z Procedurą Zakupu towarów i usług w procesie zakupowym należało kierować się m.in. zasadami:

- racjonalnego wydatkowania środków, efektywności oraz należytej staranności właściwej dla danej transakcji handlowej, w celu odpowiedniego zabezpieczenia interesów Spółki;
- jak najszerzej weryfikacji rynku;
- zasadą udokumentowanej analizy rynku, ofertowania i negocjacji;
- transparentności procesów zakupowych i uczciwej konkurencji.

3) Instrukcja dotycząca oceny i kwalifikacji dostawców⁶.

Na podstawie ww. Instrukcji należało dokonywać kwalifikacji dostawców jako kwalifikowanych (do dalszej współpracy) lub zastrzeżonych (z którymi Spółka zobowiązana jest zaprzestać współpracy).

4) Procedura dotycząca zasad przekazywania darowizn w ramach Społecznej Odpowiedzialności Grupy Kapitałowej Lotos SA⁷.

Na podstawie ww. procedury Spółka po przeprowadzeniu oceny i weryfikacji wniosku o darowiznę oraz jego zatwierdzenia w Grupie Lotos SA samodzielnie realizowała te wnioski i zawierała umowy.

5) Dyrektywa w sprawie jednolitego postępowania przy działaniach związanych ze wspieraniem przedsięwzięć społecznych w formie darowizn oraz współpracy z Fundacją Lotos⁸.

² Wprowadzonym zarządzeniem nr 5 Ministra Skarbu Państwa z dnia 13 lutego 2009 r. w sprawie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez spółki z udziałem Skarbu Państwa a następnie zmienionym zarządzeniami: nr 37 z dnia 23 sierpnia 2011 r. oraz nr 49 z dnia 3 września 2012 r., (dalej: „Model”).

³ Wydane przez Ministerstwo Skarbu Państwa w czerwcu 2016 r., (dalej: „Dobre Praktyki”).

⁴ Przyjęte uchwałą Zarządu nr 36/VII/2009 z dnia 2 listopada 2009 r., a następnie zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Grupy Lotos SA uchwałą nr 69/VII/2009 z dnia 8 grudnia 2009 r. ze zm. (ostatnia dokonana uchwałą Zarządu nr 160/9/2017 z 14 lipca 2017, a następnie zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Grupy Lotos SA uchwałą nr 12/10/2017 z dnia 14 lipca 2017 r.)

⁵ nr PBA.74.01.00.00 z 21 października 2014 r. ze zmianami (ostatnia dokonana w dniu 27 kwietnia 2017 r.)

⁶ Instrukcja ZSZ PBA.74.01.02.00 z dnia 21 października 2014 r.

⁷ Procedura nr GLS.72.07.00.00 z dnia 12 grudnia 2012 r. ze zmianami

Zgodnie z ww. dyrektywą darowizny pieniężne należało realizować wyłącznie przez Fundację Lotos, zaś darowizny rzeczowe po uzyskaniu pozytywnej opinii tej Fundacji.

- 6) Dyrektywy w sprawie zasad zarządzania komunikacją w celu zapewnienia wdrożenia wymagań korporacyjnych dotyczących zarządzania komunikacją w Grupie Kapitałowej LOTOS⁹, w których określono min. zasady dotyczące komunikacji z mediami, korporacyjnej prezentacji internetowej, komunikacji w kanałach mediów społecznościowych, intranetu oraz komunikacji bezpośredniej z pracownikami.

(dowód: akta kontroli str. 26, 108-136, 199-219)

W okresie objętym kontrolą Spółka nie prowadziła działalności sponsoringowej oraz nie zlecała reklamy w mediach. Realizowane usługi medialne dotyczyły m.in.:

- działań w zakresie PR skierowanych do wewnętrznych interesariuszy Spółki związanych z propagowaniem informacji na temat Społecznej Odpowiedzialności Biznesu¹⁰,
- zakupu materiałów reklamowych za pośrednictwem e-sklepu¹¹,
- zakupu wizytówek za pośrednictwem Internetu poprzez system udostępniony przez wykonawcę umowy¹²,
- realizacji materiału filmowego dotyczącego uruchomienia produkcji ropy na złożu B8¹³,
- przeniesienia praw autorskich do zdjęć, celem ich wykorzystania w jubileuszowej książce o Spółce¹⁴,
- napisania książki z okazji 25-lecia Spółki¹⁵,
- zlecenia usług w zakresie: kształtowania wizerunku medialnego Spółki, kontaktów z mediami, komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej Spółki¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 8-10, 252, 254-255)

1.2. W latach 2015-2017 (I półrocze) Spółka zawarła:

- 3 umowy darowizny na łączną kwotę 13,6 tys. zł (wszystkie w 2015 r.);
- 21 umów na usługi doradcze na łączną kwotę 2.622,6 tys. zł;
- 5 umów na usługi medialne na łączną kwotę 61,6 tys. zł.

Nakłady finansowe poniesione w okresie objętym kontrolą na realizację ww. umów wyniosły odpowiednio: 13,6 tys. zł, 2.891,8 tys. zł i 61,8 tys. zł.

Spółka nie zawierała umów sponsoringu i mecenatu.

(dowód: akta kontroli str. 180-197, 1187, 1189-1206)

⁸ Dyrektywa nr DY/038/16/DN Prezesa Zarządu – Dyrektora Generalnego Grupy Lotos SA z dnia 21 czerwca 2016 r.

⁹ Dyrektywa nr DY/024/15/DN Prezesa Zarządu – Dyrektora Generalnego Grupy Lotos S.A. z dnia 20 maja 2015 r. oraz Dyrektywa nr PBA/DY/013/16/DN Prezesa Zarządu – Dyrektora Naczelnego z dnia 20 kwietnia 2016 r.

¹⁰ Umowa nr 100579990 z dnia 31.12.2014 r. [...] – wyłączono nazwę kontrahenta na podstawie art. 5 ust.2 ustawy o dostępie do informacji publicznej- dor. prawny A. Barełkowska

¹¹ Umowa z dnia 31.07.2014 r. zawarta pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Spółką [...] - [...] – wyłączono nazwę kontrahenta na podstawie art. 5 ust.2 ustawy o dostępie do informacji publicznej - dor. prawny A. Barełkowska

¹² Umowa nr 4120/10 z dnia 02.07.2010 r. zawarta pomiędzy Spółką [...] - [...] – wyłączono nazwę kontrahenta na podstawie art. 5 ust.2 ustawy o dostępie do informacji publicznej - dor. prawny A. Barełkowska -

¹³ Zamówienie nr 4500297719 z dnia 06.10.2015 r. złożone przez Spółkę [...] - [...] – wyłączono nazwę kontrahenta na podstawie art. 5 ust.2 ustawy o dostępie do informacji publicznej j, dor. prawny A. Barełkowska

¹⁴ Umowa z dnia 02.08.2016 r. zawarta pomiędzy Spółką a [...] - [...] – wyłączono nazwę kontrahenta na podstawie art. 5 ust.2 ustawy o dostępie do informacji publicznej dor. prawny A. Barełkowska

¹⁵ Umowa nr LPB/FH/KS/16075/15 z dnia 25.11.2015 r. zawarta pomiędzy Spółką a [...] - [...] – wyłączono nazwę kontrahenta na podstawie art. 5 ust.2 ustawy o dostępie do informacji publicznej - dor. prawny A. Barełkowska

¹⁶ Umowa z dnia 01.06.2005 r. zawarta pomiędzy Spółką [...] - [...] – wyłączono nazwę kontrahenta na podstawie art. 5 ust.2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, dor. prawny A. Barełkowska

Szczegółowym badaniem objęto próbę 13 umów¹⁷, na realizację których w okresie objętym kontrolą wydatkowano łącznie 3.721,7 tys. zł¹⁸ (w tym trzy dotyczące zakupu usług doradczych, siedem medialnych i trzech darowizn).

W wyniku badania stwierdzono, że:

1) w zakresie usług doradczych umowy skutkujące wydatkami [...]¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 232-253, 275-366, 1122-1188, 1218-1219)

W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 28 lutego 2017 r. Spółka nie posiadała własnych służb prawnych. W okresie od 1 marca 2017 r. do 31 maja 2017 r. Spółka zatrudniała jedną osobę na stanowisku radcy prawnego.

(dowód: akta kontroli str. 232-235)

W latach 2015-2017 (I półrocze) Spółka zawarła 10 umów, których przedmiotem było doradztwo prawne dotyczące: [...]²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 232-235, 369-410, 978)

2) w zakresie usług medialnych w łącznej kwocie poniesionych wydatków 301,0 tys. zł:

zgodnie z Procedurą Zakupu towarów i usług:

- do dnia 22 marca 2016 r. – w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach istniała możliwość złożenia wniosku do Członka Zarządu na odstąpienie od procesu wyboru kontrahenta dla transakcji o wartości równej lub wyższej od 50 tys. zł netto i wybór dostawcy „w trybie u wskazanego dostawcy” (pkt 5.3.4. tej Procedury);
- od dnia 23 marca 2016 r. – w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach, poza możliwością złożenia do członka zarządu wniosku na odstąpienie od procesu wyboru kontrahenta dla transakcji o wartości wyższej od 50 tys. zł i wybór dostawcy „w trybie u wskazanego dostawcy”, istniała również taka możliwość dla transakcji o wartości równej lub niższej od 50 tys. zł netto, z tym że podmiotem wyrażającym zgodę była wówczas osoba na niższym stanowisku niż Członek Zarządu²¹ (pkt 5.3.7. tej Procedury).

Zgodnie z Instrukcją „Zasady wyboru kontrahenta”²² (dalej: „Instrukcja”), tj. dokumentem związanym z powyższą Procedurą Zakupu towarów i usług²³, m.in.:

- uregulowano zasady wyboru kontrahenta, który był rekomendowany przez powołaną w tym celu Komisję (pkt 5.3. tej Instrukcji);
- dla zachowania konkurencyjności wymagane było wysłanie zapytania ofertowego do minimum 3 firm niepowiązanych kapitałowo (pkt 5.4.4. tej Instrukcji).

Spełnienie wskazanych powyżej w Procedurze i Instrukcji wymagań zbadano na podstawie sześciu spośród 10 umów obowiązujących w okresie objętym kontrolą i stwierdzono, że:

- w przypadku trzech umów²⁴, zawartych w dniach 10 lipca 2010 r., 31 grudnia 2014 r. oraz 30 września 2015 r., których wartość jednostkowa nie przekraczała

¹⁷ Wybrano umowy o najwyższych wartościach spośród umów zawartych i/lub obowiązujących w okresie objętym kontrolą

¹⁸ Kwota brutto wydatków poniesionych w okresie 2015-2017 (I półrocze)

¹⁹ Pouczenie: wydatki wynikające z zawartych umów. Wyłączenia dokonał doradca prawny LGD A. Barełkowska, z uwagi na tajemnicę przedsiębiorstwa, o której mowa w art. 5 ust.2 ustawy o dostępie informacji.

²⁰ Pouczenie: zakres wynikający z zawartych umów. Wyłączenia dokonał doradca prawny LGD A. Barełkowska z uwagi na tajemnicę przedsiębiorstwa, o której mowa w art. 5 ust.2 ustawy o dostępie informacji

²¹ Kierownik Zespołu FHZ lub Szef Biura FH w zależności od podległych kategorii zakupowych.

²² PBA.74.01.01.00 z 21.10.2014 r.

²³ Zgodnie z pkt. 7 Procedury.

50,0 tys. zł netto kontrahentów wyłoniono w nieprawidłowym trybie, tj. „u wskazanego dostawcy”;

- w przypadku jednej umowy²⁵ z dnia 2 sierpnia 2016 r. kontrahenta wyłoniono w prawidłowym trybie, zgodnie z punktem 5.3.7. ww. Procedury;
- w jednym przypadku²⁶ kontrahent został wyłoniony w wyniku rekomendacji Komisji, zgodnie z zasadami określonymi w pkt 5.3. Instrukcji,;
- w przypadku²⁷ umowy z dnia 1 czerwca 2005 r. nie można było ocenić prawidłowości wyboru kontrahenta z uwagi, jak wyjaśnił Prezes Zarządu, na brak w Spółce stosownych dokumentów.

Ponadto w jednym przypadku²⁸ Spółka była sygnatariuszem umowy trójstronnej, w której jedną ze stron oraz podmiotem odpowiedzialnym za wybór kontrahenta była Grupa LOTOS S.A.

(dowód: akta kontroli str. 420-977)

W dniu 25 listopada 2015 r. Spółka zawarła umowę, której przedmiotem było napisanie w okresie od 25 listopada 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. książki z okazji 25-lecia Spółki. W wyniku przeprowadzonej w Spółce analizy zaawansowania prac oraz m.in. z powodu zmian w składzie Zarządów Spółek Lotos Petrobaltic i Grupy LOTOS skutkujących koniecznością uzupełnienia materiału oraz zmianami w sytuacji funkcjonowania Spółki, w dniu 7 lipca 2016 r. podjęto decyzję o przesunięciu terminu wydania książki na rok 2017. W dniu 24 października 2016 r. Zespół Komunikacji i CSR²⁹ w porozumieniu z Zespołem d.s. książki wyraził pogląd, że dopóki sytuacja Spółki wyraźnie się nie poprawi nie należy publikować książki na temat jej historii, rekomendując zawieszenie prac nad książką i zakończenie współpracy z jej autorem. W protokole zaawansowania prac z dnia 20 grudnia 2016 r. stwierdzono m.in. że:

- zgodnie z umową dostawa/wykonanie przedmiotu umowy powinno nastąpić do dnia 30 czerwca 2016 r. (celem Zamawiającego było wydanie książki z okazji 25-lecia Spółki, tj. wydanie jej w roku 2016; przedłużenie realizacji prac nad jej opracowaniem ostatecznie uniemożliwiło osiągnięcie pierwotnie założonego celu;
- przedmiot umowy nie został wykonany w terminie, tj. do dnia 30 czerwca 2016 r.;
- przedmiot umowy wykonano z zastrzeżeniami³⁰.

Zgodnie z § 9 ust. 1 lit a ww. umowy Spółka była uprawniona do żądania od wykonawcy zapłaty kary umownej w przypadku opóźnienia w realizacji zlecenia. Suma kar umownych nie mogła przekroczyć 20% łącznego wynagrodzenia Wykonawcy.

Zgodnie z Procedurą Zakupu towarów i usług (w brzmieniu obowiązującym od dnia 23 marca 2016 r.) w przypadku realizacji usług w sposób niezgodny z warunkami umowy z winy wykonawcy nalicza się karę umowną. W uzasadnionych przypadkach możliwe było odstąpienie od naliczania kary umownej (pkt 5.6.4 Procedury).

²⁴ LBP/FH/KS/15834/14 z dnia 31 grudnia 2014 r., LBP/FH/KS/13840/10 z dnia 2 lipca 2010 r., 4500297719 z dnia 30 września 2015 r.,

²⁵ LPB/NH/MS/16303/16 z dnia 2 sierpnia 2016 r.

²⁶ LPB/FH/KS/16075/15 z dnia 25 listopada 2015 r.

²⁷ LPB/FH/KS/11053/05 z dnia 01 czerwca 2005 r.

²⁸ LBP/FH/DP/15683/14 z dnia 31 lipca 2014 r. Outsourcing usług magazynowo logistycznych wraz z kreacją i zaopatrywaniem w gadzety reklamowe Spółek GK LOTOS oraz stworzeniem e-sklepu (dostawa upominków)

²⁹ CSR – Społeczna Odpowiedzialność Biznesu

³⁰ w rozdziałach I - IV należy zmienić kolejność opisu niektórych wydarzeń i faktów, zmienić wybrane śródtytuły, podsumowania, zweryfikować niektóre fakty. Rozdziały I - IV Opracowania w rozumieniu § 1 ust. 1 Umowy znajdują się w końcowym stadium redakcji. Pozostaje dopasowanie ich do bieżącego stanu rzeczy w LOTOS Petrobaltic. W V rozdziale należy wykonać prace redakcyjne, o których mowa wyżej. Konieczne jest także przereferowanie opisu niektórych faktów i wydarzeń. Poza tym rozdział wymaga przeprowadzenia kilku zaplanowanych wcześniej rozmów.

Z wyjaśnień Prezesa Zarządu Spółki wynikało, że w wyniku dokonanych konsultacji z Kancelarią prawną stwierdzono, że zakończenie przez Spółkę współpracy z autorem książki bez konieczności naliczania kar umownych, będzie dla Spółki korzystniejsze.

W dniu 20 grudnia 2016 r. Spółka zawarła Porozumienie, na mocy którego rozwiązano umowę z dnia 25 listopada 2015 r. Ponadto Strony ustaliły wysokość wynagrodzenia przysługującego Wykonawcy za przedmiot umowy wykonany do dnia jej rozwiązania w wysokości 95% wynagrodzenia wskazanego w § 7 pkt 1 umowy, tj. 49,95 tys. zł. Jednocześnie w § 1 tego Porozumienia strony ustaliły, że w związku z rozwiązaniem umowy nie przysługują im żadne roszczenia w stosunku do siebie, oraz że nie mają wobec siebie żadnych roszczeń wynikających z rozwiązanej umowy.

(dowód: akta kontroli str. 622-797)

3) w zakresie darowizn ustalono, że darowizny na łączną kwotę 13,6 tys. zł z przeznaczeniem na: dofinansowanie wyjazdu i pobytu dzieci z Syberii w Polsce (8,6 tys. zł), na pokrycie kosztów związanych z wynajęciem autokaru na pielgrzymkę górników na Jasną Górę w kwocie (2,0 tys. zł) i na cele statutowe Ligi Morskiej i Rzeczej (2 tys. zł) udzielone zostały zgodnie z wewnętrznymi procedurami Spółki, w tym m.in. na podstawie pozytywnej opinii i weryfikacji wniosku dokonanej przez pracowników oraz rozliczone zgodnie z zapisami wynikającymi z tych umów poprzez złożenie przez obdarowanych sprawozdania z realizacji i oświadczeń potwierdzających zrealizowanie celu umowy.

(dowód: akta kontroli str. 156-180, 198-234, 236-239, 1218-1219)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wyboru podmiotów, z którymi Spółka zawarła w latach 2010-2015³¹ trzy umowy o wartości jednostkowej poniżej 50 tys. zł netto dokonano, za zgodą Członka Zarządu, „w trybie u wskazanego dostawcy”, podczas gdy zgodnie z postanowieniami zawartymi w pkt. 5.4.4. ww. Instrukcji dotyczącej zasad wyboru kontrahenta powinno to nastąpić w trybie zapytania ofertowego, skierowanego do minimum 3 firm niepowiązanych kapitałowo.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że obowiązujące na moment zawarcia ww. umów procedury nie przewidywały takiej możliwości, ale również nie zakładały, że zastosowanie takiego rozwiązania jest niemożliwe. Spółka przyjęła założenie, że skoro istnieje możliwość odstąpienia od trybu wyboru kontrahenta przy kwocie równej bądź wyższej od 50 tys. zł, to tym bardziej jest to możliwe w odniesieniu do zaufanych kontrahentów współpracujących wcześniej z Grupą LOTOS SA, mimo że wartość transakcji była niższa niż 50 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 962-977)

NIK zauważa, że możliwość zastosowania do takich zamówień „trybu u wskazanego dostawcy” istniała dopiero od dnia 23 marca 2016 r. i wynikała z dokonania przez Spółkę zmian w Procedurze Zakupu towarów i usług, na podstawie których tryb ten można było zastosować również dla transakcji o wartości równej lub niższej od 50 tys. zł netto. Procedura, w brzmieniu obowiązującym przed 23 marca 2016 r., przewidywała zastosowanie ww. trybu wyłącznie do transakcji o wartości równej lub wyższej od 50 tys. zł netto.

³¹ LBP/FH/KS/15834/14 z dnia 31 grudnia.2014 r, LBP/FH/KS/13840/10 z dnia 2 lipca 2010 r., 4500297719 z dnia 30 września 2015 r.,

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie ³² działalność objętą kontrolą w powyższym obszarze.

2. Mierzenie efektów zakupu usług medialnych i doradczych

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z Instrukcją dotyczącą oceny i kwalifikacji dostawców ocenie rocznej podlegali dostawcy, z którymi roczna wartość obrotów wynosiła minimum 50,0 tys. zł lub dostawcy, z którymi zrealizowano minimum 20 transakcji. Kryteriami ww. ceny były m.in.: zgodność ze specyfikacją/kompletność dostaw, jakość wykonanej usługi, spełnianie wymagań i norm wykonanej usługi.

W okresie objętym kontrolą ww. ocenę przeprowadzono za rok 2015. Podlegało jej trzech spośród 10 dostawców (wszyscy świadczący usługi doradcze), których umowy objęto kontrolą. Zostali oni ocenieni jako kwalifikowani do dalszej współpracy.

(dowód: akta kontroli str. 232-235, 248-251, 367-368)

Nie przeprowadzano oceny dostawców za 2016 r. ponieważ – jak wyjaśnił Dyrektor Ekonomiczno-Finansowy Spółki – kompetencje Biura Kontraktacji i Zakupów w tym zakresie przeniesione zostały do Grupy Lotos SA.

(dowód: akta kontroli str. 367)

W okresie objętym kontrolą kwestie związane z analizą wydatków/kosztów na usługi doradcze i darowizny przedstawiane były na posiedzeniach Rady Nadzorczej Spółki³³.

Rada Nadzorcza Spółki przyjęła informacje dotyczące m.in. wydatków na reklamę, sponsoring i darowizny w latach 2013-2015. Wynikało z niej, że ze względu na sytuację makroekonomiczną wydatki na te cele zostały w 2015 roku ograniczone (w porównaniu do lat 2013-2014 wynosiły odpowiednio 234,0 tys. zł i 274,4 tys. zł) i wyniosły 13,6 tys. zł. Z informacji tej wynikało, że Spółka nie prowadziła działalności w zakresie sponsoringu i reklamy;

Rada Nadzorcza przyjęła informacje na temat kosztów i struktury usług doradczych w 2016 r. Wskazano w niej, że w 2016 r. obowiązywały 33 umowy na świadczenie usług doradczych, głównie związane z kwestiami finansowymi i bieżącym wsparciem prawnym i były one, w porównaniu do roku 2015, niższe z uwagi na wygaszanie części umów lub ich renegotjowanie. Poinformowano również, że w ramach doradztwa prawnego wypracowywane są nowe zasady, które będą obowiązywać w spółkach Grupy Lotos SA.

(dowód: akta kontroli str. 232-235, 252-274)

Spółka nie prowadziła działalności medialnej w środkach masowego przekazu, zaś uzyskiwane efekty wynikające z realizacji umów na zakup usług o charakterze medialnym lub materiałów reklamowych mierzone były w kontekście zgodności z zapisami zawartych umów.

Jak wyjaśnił Prezes Zarządu, każdorazowo były one weryfikowane przez pracownika merytorycznego odpowiedzialnego za realizację umowy przed dokonaniem płatności za zrealizowaną usługę lub dokonany zakup.

(dowód: akta kontroli str. 554-943)

³² Podobnie jak przy ocenie ogólnej, Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³³ Na podstawie protokołów z posiedzeń: nr 15/IV/2016 z dnia 15 marca 2016 r. i nr 6/V/2017 z dnia 14 lutego 2017 r.

W działalności Spółki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność w powyższym obszarze.

3. Osiąganie celów wydatkowania środków na zakup usług medialnych i doradczych

3.1. Z uwagi na przedmiot umów zawieranych przez Spółkę w zakresie działań o charakterze medialnym, osiągnięcie ich celów weryfikowane było pod kątem zgodności uzyskiwanych rezultatów z postanowieniami podpisanych umów i zleceń. Spośród objętych badaniem siedmiu umów, w sześciu przypadkach osiągnięto rezultaty zgodne z wynikającymi z umów określającymi ich przedmiot.

W przypadku jednej umowy,³⁴ której przedmiotem było napisanie w okresie od 25 listopada 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. książki z okazji 25-lecia Spółki, nie osiągnięto celu zawartego w umowie, gdyż na mocy porozumienia stron współpracę z wykonawcą zakończono w dniu 20 grudnia 2016 r. z uwagi na niedotrzymanie przez kontrahenta terminu realizacji przedmiotu umowy.

Z wyjaśnień Prezesa Zarządu Spółki wynika m.in., że po kilku miesiącach bardzo trudnej współpracy z autorem, w porozumieniu z powołanym na czas tworzenia książki Zespołem, zarekomendowano przesunięcie terminu publikacji na rok 2017. Pojawiły się także istotne okoliczności dotyczące przedstawienia w książce ostatniego okresu działalności Spółki. Uznano, że w trakcie jubileuszu firmy nie powinno się wydawać książki, która (ze względu na przyjęte ramy czasowe) musiałaby się kończyć opowieścią o aktualnych problemach firmy i ich rozwiązywaniu przez obecnie wybrany Zarząd, a w sytuacji licznych ograniczeń związanych z trudną sytuacją finansową Spółki sam fakt ponoszenia kosztów na wydanie książki zostałby źle przyjęty przez jej pracowników. W związku z tym ostatecznie podjęto decyzję o zawieszeniu prac nad książką oraz zakończeniu współpracy z jej autorem oraz przejęciu w pełni praw autorskich i majątkowych do napisanego materiału. Zdaniem Prezesa Zarządu, napisane rozdziały stanowią wartościowy i unikatowy materiał na temat historii firmy i zostaną w pełni wykorzystane przy publikacji książki, którą wstępnie zaplanowano na 30-lecie Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 554-943)

3.2. Badanie zawartych w okresie objętym kontrolą trzech umów na usługi doradcze wykazało, że w umownym terminie otrzymano produkty określone w umowie: w jednym przypadku była to bieżąca obsługa prawna świadczona w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 stycznia 2017 r., w drugim doradztwo prawne przy realizacji projektu zagospodarowania złoża B8, realizowane na podstawie umowy z 26 września 2016 r., a w trzecim sporządzenie aktualizacji raportu technicznego opisującego aktualny status projektu B8.

(dowód: akta kontroli str. 232-253, 275-366, 1122-1125, 1218-1219)

W działalności Spółki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność w powyższym obszarze.

³⁴ nr LPB/FH/KS/16075/15 z dnia 25 listopada 2015 r.

4. Gospodarność wydatków na zakup usług medialnych i doradczych

4.1. W okresie objętym kontrolą powierzono, na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Spółki, zapewnienie efektywnej komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej Zespołowi Komunikacji i CSR wchodzącemu w skład Biura Zarządu i Komunikacji.

Jednocześnie umową z dnia 1 czerwca 2015 roku³⁵ powierzano firmie zewnętrznej zadania z zakresu komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej Spółki. Z tytułu realizacji przedmiotu ww. umowy, w okresie objętym kontrolą [...] ³⁶

Prezes Spółki wyjaśnił, że w sytuacjach, w których z uwagi na inne priorytetowe zadania realizowane przez Biuro Zarządu i Komunikacji, niemożliwe jest wykonanie prac przez pracowników Biura (w tym m.in. zredagowanie pism/informacji), zadania zlecane są firmie zewnętrznej. Jednocześnie odnosząc się do szacowania wartości zadań realizowanych przez ww. firmę Prezes Zarządu Spółki poinformował, że Spółka dokonała, w ramach wdrożonej w Spółce polityki oszczędnościowej, związanej z jej trudną sytuacją ekonomiczno-finansową, oszacowania kosztów usługi świadczonej przez firmę w roku 2015. W wyniku oszacowania przedmiotowych kosztów podjęta została decyzja o zmianie formuły współpracy. Dotychczasową kwotę ryczałtową w wysokości 8 tys. zł + VAT miesięcznie zastąpiono wynagrodzeniem w wysokości 0,1 tys. zł + VAT za każdą przepracowaną i zleconą przez pracownika Biura Zarządu i Komunikacji pracę. Średnia liczba zleczanych godzin to około 20 h miesięcznie.

(dowód: akta kontroli str.420, 798-977)

4.2. W odniesieniu do trzech zbadanych umów doradczych ustalono, że szacowanie wartości usług odbywało się przez pracownika odpowiedzialnego za daną umowę, zaś ceny były negocjowane.

(dowód: akta kontroli str. 232-253, 275-366, 971-977, 1218-1219)

Z wyjaśnień Wiceprezesa Zarządu p.o. Prezesa Zarządu Spółki wynikało m.in., że pracownik odpowiedzialny za daną umowę dokonywał badania rynku poprzez zbieranie podstawowych informacji o stawkach stosowanych przez przedsiębiorców działających w danej branży na rynku lokalnym przy podobnego typu umowach. Uśredniona wartość tych stawek była następnie porównywana z ofertą wskazanego kontrahenta. W przypadku, gdy oferowana cena znacząco przewyższała zarówno średnie ceny rynkowe, jak i możliwości finansowe Spółki, była ona negocjowana.

(dowód: akta kontroli str. 437-442, 971-977)

We wszystkich umowach objętych badaniem zabezpieczono interes Spółki w przypadku nienależytej ich realizacji poprzez: wprowadzenie kar umownych, ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, czy powstałych autorskich praw majątkowych.

(dowód: akta kontroli str. 232-253, 275-366, 971-977, 1218-1219)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

³⁵ oraz aneksów z dnia 01.07.2006 r. i 01.07.2015 r.

³⁶ Pouczenie: wynagrodzenie wynikające z zawartych umów. Wylączenia dokonał doradca prawny LGD A. Barełkowska, z uwagi na tajemnicę przedsiębiorstwa, o której mowa w art. 5 ust.2 ustawy o dostępie informacji publicznej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK³⁷ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia lutego 2018 r.

Kontroler
Ewa Gross
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis

³⁷ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2017 r. poz. 524)